

Pressiteedüs, 24. mai 2016

Neläs Uma Pido tuu puulpäävä Indsikurmu lava pääle 3400 ülesastjat

Seo puulpäävä, 28. mail tulõ Põlvan Indsikurmu laululava pääl neläs Uma Pido. Võrokeelitsel laulu- ja rahvapidol tundas rõõmu umast vägeväst kultuuriperändüsest ja ummamuudu ilmakaemisõst. Pido sääd lava pääle Põlvast peri näütlejä ja lavastaja Kristo Toots ja pido kõnõlõs mõtsast ja väeliidsist puiõst.

«Uma Pido om tuu poolõst esieräline, et taa om kõgõ suurõmb võrokeelitside ja -meelitside inemiisi kokkosaaminõ ilma pääl. Ku võrokõisi arvus loetas kokko 70 000–80 000, sis Umast Pidost võtt etteastjidõ, päältkaejidõ vai laaduliidsi siän ossa vähembält egä kümnes võrokõnõ,» om Uma Pido projektijuht, pito kõrraldava Võro Seltsi VKKF juhatusõ liigõ Triinu Laan uhkõ.

Uma Pido eriperäst ja mõost märgotas pido lava pääle säädjä Kristo Toots niimuudu: «Ma unista tuust, et seo Uma Pido panõssi meid inämb hoitma – ummi inemiisi, umma kiilt, umma koto, umma mõtsa. Ütstõsõ hoitminõ hoit ka ilmasamba kimmä, taiva korgõl ja maailma suurõ...»

Pido pääkontsõrdil mäng pilli, laul ja tands kokko 3438 inemist. Lauldas 26 võrokeelist laulu, minkast 21 omma' valmis saanu õkva seo Uma Pido jaos. Kokko om püüne pääl lauljit – latsi, naisi ja mihi – 3344, pidolõ om hinnäst kirja pandnu 154 laulukuuri.

Lauljit saat Uma Pido orkestri, midä juhatas Riivo Jõgi. Iist laulva ja pido luu jutustasõ' Meelika Hainsoo ja Kulno Malva. Vahepalakõisi kand ette ka Ülle Podekrati folklooriansambli Käokiräs ja tandsva' Kagu Kabujalakõsõ' ja Mandariini'. Pido tandsu' teivä' Aveli Asber ja Andre Laine.

Pido kunstnik om Põlva kunstikooli direktri Anne Prangel, kiä muu kujundusõ siän tarvitab ka 12 suurt trummi, mink pääle om maalit Vana-Võromaa kihlkundõ ja sõpru märkvä' puu'. Indsikurmu tege kiriväs ka kilomiitre jago vereväst kangast pailu.

Inne pääkontsõrti om Põlva liina staadioni pääl uma kraami laat käsitüütari ja laadulavaga. Laadulava pääl astva' üles latsõ' Põlva ja Võro maakunnast, päält näide viil tunnõt ülesastja' nigu lõõtsamiis Heino Tartes ja duo Aapo Ilves – Marju Varblane. Esierälidse' omma' ka Vana-Võromaa rahvarõividõ demonstratsiooni' laadulava pääl. Laat nakkas pääle joba hummogu kell 8 ja saa läbi kell 15 päälelõunal.

Kell 17, tunn inne pääkontsõrti, kogonõsõ' võro keelepesärühmi latsiaalatsõ', oppaja' ja latsõvanõmba' ja inne pito katõ kuu joosul eri paigun lauluõdagit pidänü rahvalaulja' Jakob Hurda mälehtüssamba mano, et minnä' ütenkuun väiku rongikäügiga pidolõ ja läütä' pidotuli. Pääkontsõrt nakkas pääle kell 18.

Pääle kontsõrti tulõ simman ansambliga Toomas-Henrik, kon mängvä' tunnõt rahvamuusigu' Toomas Ojasaar, Henrik Hinrikus ja Meelis Int.

Võrokeelist rahva- ja laulupito peetas 2008. aastagast pääle. Pido käü küläkõrda katõ Vana-Võromaa suurõmba keskusõ vaihõl. Edimene pido peeti Võrol Kubija lauluvälä pääl, tõõnõ pido oll aastagal 2010 Põlvan Indsikurmun, kolmas pido 2013. aastagal jälleki Võrol Kubijal ja timahavanõ pido jõud vahtsõst Põlvahe.

Inämb teedüst saa pido kotsilõ kodolehe päält: www.umapido.ee

Tii pidoni

Uma Pido olõ-i õnnõ üts päiv kontsõrti. Seo om tiikund, kos pidolidsõ', nii ülesastja' ku päältkaeja', hinnäst pido jaos valmis säädvä'. Inne pito oll lämmistüses mito ettevõtmist, miä aviti' mõtõlda' pido teema – mõtsa ja väeliidsi puiõ pääle ja tulõta' miilde uma kandi keele ja kultuuri tähtsüst.

Loengusari. Aastaga joosul inne pito peeti kokko neli loengupäivä, kon tunnõt inemise' kõnõli' mõtsast ja puiõst. Loengit ja opipäivi peivä':

- Kalle Eller, „Kuis är tunda' põlist mõtsa ja usku ja kuis nuu' kokko käävä''”;
- Marju Kõivupuu, „Misjaos meile Uma Pido?";
- Urmas Kalla, „Puu' ja mõts rahvalaulõn";
- Celia Roose, osaluskontsõrt „Regimõtsamäng";
- Mõnistõ muusõumi rahva väega puiõ ja puhmõ opitarõ;
- Evar Saar, „Puu' vana Võromaa kotussõnimmin";
- Kauksi Ülle, „Puu ei olõ' puit!''”.

Laulu tii pidoni. Ku inne kolmandat Umma Pito (2013) läts läbi kogo Vana-Võromaa võrokõisi lipp, sis no' tegi umaperädse tii läbi laul. Aprillin ja main kõrraldadi egän Vana-Võromaa kihlkunnan ja kõrra ka Setomaal rahvalauluõdak, kon laulõti uma kandi rahvalaulõ. Rahvalauluõdagidõ kotsilõ saa lukõ' blogist: <https://lulutii.wordpress.com/>

Pildinäütüs. Vanna-Võromaad pite käve ümbre ka pidoteemalinõ pildinäütüs. Uma Pido kunstnigu Anne Prangeli ja fotokunstnik Peeter Lauritsa kuuntüün sündü' minevä suvi pildi', miä kõnõlõsõ' inemiisi umavaihõlidsõst läbikäumisest ja köüdüssest luudusõga. Kirämiis Aapo Ilvese abiga sai' pildi' allkirä' ja veebruarikuun läts kats komplekti näütüst eri paikuhe käümä. Näütüs jääs ümbre käümä ka päält pito. Näütüse pilte om tarvitõt ka Uma Pido kuulutuisi ja reklaamõ pääl.

Kunnakoori', nurmõnaasõ' ja mehe' mõtsast. Koorilauljidõ kõrral kutsuti pidolõ ka vahtsit lauluhuviliidsi. Kogo-, sõprus-, perrekunna' saiva' kokko säädi kunnakuurõ, niisama võisõ' naisikuurõ mano tulla' nurmõnaasõ' ja miihikuurõ mano mõtsamehe'.

Ritsikpilli'. Põlva maakunna koolilatsõ' tei' Umalõ Pidole kingis ligi 2000 ritsikpilli ja pilli tegemise opivideo. Pilli' kingitas pidolõ tulõvilõ latsilõ ja lavastaja lupa, et pidol tulõ võimalus naid ka pruuki'. Pilli sõnnom om, et muusikat saa tetä' egäüts ja tuusjaos ei olõ' pallo vajja. Ritsikpill, tunnõt ka kilgipilli nime all, om eesti rahvatraditsioonin heluline mängeasi, midä mõnikõrd ka pulman või kõrdsin tõisi pille saatõs pruugiti. Ritsikpill om seokõrdsõ Uma Pido sümbõlpill. Määne ritsikpill vällä näge ja kuis taad tetä', om nätä opivideost:

https://www.youtube.com/watch?v=bCNY_hFgJTI

Teedüst saa mano:

Triinu Laan

Uma Pido projektijuht

Võro Selts VKKF

tel 5332 2153

triinu.laan@wi.ee

Uma Pido kodoleht: www.umapido.ee

Uma Pido blogi: <http://umapido.wordpress.com>

Uma Pido Molovihun: <https://www.facebook.com/UmaPido-278039651663/>